

[B] **GEVANGEN IN ZIJN EIGEN SCRIPT.
“IK, HOLLYWOOD” VAN JAN VAN LOY**

“Maandags een komedie, woensdags een western en vrijdags een drama.” Dat Hollywood een filmfabriek is, wisten we al. Jan Van Loy doet de glorie-dagen van het klassieke Hollywood in zijn derde roman, *Ik, Hollywood*, herleven. Hoe de hele industrie met zijn “opera voor het gepeupel” functioneerde, weet Van Loy aan de hand van het leven van studio-baas Louie Peeters aanvankelijk indringend te reconstrueren.

Zoals de eerste Hollywood-filmpjes via tussentitels het verhaal structureerden, zo ordent Van Loy zijn filmepos met acht opschriften die telkens verwijzen naar een spraakmakende film uit een bepaalde era van het filmimperium van Louie Peters. De eerste helft van Van Loy’s filmbiografie, die zich concentreert op de stillefilmperiode in Hollywood, is een eyeopener. Van Loy baseerde zich voor zijn verhaal op het leven van filmticoon Louis B. Mayer, de grondlegger van de legendarische MGM-studio (die van de intro met de brullende leeuw en het “kunst om de kunst”-motto).

Als broekje van zeventien belandt Louie Peters in Los Angeles, dat toen nog, voor de Eerste Wereldoorlog, een dorp was. Louie, klein van gestalte en minderjarig op het ogenblik dat hij met zijn broer Charlie in de Far West arriveert, weet echter van aanpakken. Terwijl zijn broer met zijn charmes een lening arrangeert voor de aankoop van een stuk grond op Sunset Boulevard voor het oprichten van een filmstudio, gaat Louie op zoek naar een meerderjarige vrouw om mee te trouwen. Op die manier zou hij toch handelsbekwaam zijn bij het leiden van zijn firma. Van Loy, die in vorig werk uitblonk door een filmische, fragmentarische stijl, beweegt zich in het begin van deze filmroman in zijn natuurlijke biotoop. Soepele dialogen en spaarzame beschrijvingen van het ontwaken van Los Angeles als mondiale filmhoofdstad zetten de toon. Louie Peters’ ondernemingsgeest lijkt alles wat hij aanraakt in goud te veranderen.

Maar al snel komen er barstjes in de façade. Het mag Louie professioneel voor de wind gaan, in zijn en in Charlies privéleven loopt het voor geen meter. Peters legt het aan met de gekleurde huishoudster van zijn zieke echtgenote uit hun verstandshuwelijk.

Still uit de film *Down Three Dark Streets* (1954).

Zijn wettelijke vrouw sterft in een slegende doodstrijd, zijn liefde raakt zwanger en moet met de noorderzon verdwijnen. Pas veel later in dit epos krijgt Louie alsnog zijn zoon Luke te pakken die ondertussen al twaalf is, uiteindelijk in de internationale journalistiek terechtkomt en het contact met zijn vader helemaal verliest.

Op het moment dat Louie Peters een tycoon wordt, in de jaren dertig van vorige eeuw met de opkomst van de geluidsfilm, keert zijn geluk. Een nieuw huwelijk loopt met een sisser af en zijn broer Charlie overspeelt zijn dandyhand. Diens dood en de vlucht naar Europa van zijn geliefde scenarioschrijfster Elsie doen Louie Peters in de droomwereld van zijn lievelingsfilms en -diva's vluchten. Na de Tweede Wereldoorlog probeert hij zich nog aan te passen aan de veranderende filmbusiness, tot hij zich in de jaren zestig laat uitkopen. In een epiloog legt Van Loy uit hoe Louie Peters in het nieuwe millennium op 108-jarige leeftijd sterft in Brussel. Een onechte zoon van hem heeft ondertussen de opdracht gekregen om een biografie over de stamvader van de film te maken. Hij maakt mee hoe Louie Peters bij zijn favoriete scène uit *Het meisje van Macon* (gemodelleerd naar het befaamde *Gejaagd door de wind*) opveert uit zijn filmstoel om de hoofdrolspeelster te omarmen en dan dood neervalt.

Aanvankelijk weet Van Loy met deze Hollywood-documentaire, zoals gezegd, te boeien maar op de helft van de meer dan zeshonderd bladzijden – op het moment dat de geluidsfilm doorbreekt, zeg maar – begint het stramien van zijn verhaal te vervelen. De afwisseling van dialogen – die niet meer zo snedig zijn als in het begin – met de obligate decorbeschrijvingen van feestjes en liefdesperikelen krijgt iets opgelegds. Het mechaniek van het documentaire scenario voor Van Loys verhaal zit de magie in de weg. De lezer beseft al te goed dat Peters steeds meer vereenzaamt en zijn levenswerk uiteindelijk vaarwel zal moeten zeggen. Van Loy schijnt de tweede helft van zijn boek af te maken omdat het nu eenmaal zo hoort. Hij wordt een gevangene van zijn eigen script. Op het einde van zijn verhaal probeert Van Loy een krachttoer uit te halen die haaks staat op de chronologische, traditionele opbouw van het hele verhaal. Hij tovert een andere verteller uit zijn hoge hoed als een deus ex machina. De kunstmatigheid van die ingreep lijkt op een statement van de auteur. Het rechttoe rechtaan vertelde verhaal van de filmmogol is niet wat het lijkt, aldus de weinig pakkende suggestie van Van Loy.

Van Loy heeft zich laten meeslepen door zijn ambitie om eindelijk de roman van de grote doorbraak te schrijven. Na *Bankvlees* (2004), zijn

terecht bejubelde verhalendebuut, vestigde hij zijn reputatie van scherpe, sarcastische observator met de romans *Alfa Amerika* (2006) en *De heining* (2009).¹ Met deze megaroman wilde hij zichzelf wellicht definitief op de kaart zetten van de nieuwe Vlaamse verhalenvertellers zoals Stefan Brijs, Yves Petry, Erwin Mortier en Dimitri Verhulst. Zij durven opnieuw het grote epische gebaar in een modernistisch jasje te brengen en worden daarvoor beloond met literaire prijzen en veel lezers. Maar in tegenstelling tot hen koos Van Loy voor een al te voor de hand liggend verhaalstramien dat na een tijdje de vaart uit de vertelling wegneemt.

Wie echt geïnteresseerd is in het leven van Hollywoodtycoons of in de geschiedenis van de filmindustrie, kan beter een van de vele uitstekende non-fictiewerken over die periode lezen. Van Loy blijft te dicht bij de veilige documentaire, waardoor zijn roman als fictieverhaal geen meerwaarde biedt in vergelijking met de onverbloemde geschiedenis. Of hoe te veel gepassioneerde documentatie en liefde voor het filmvak een volbloed auteur in de weg blijken te zitten bij het componeren van zijn eigen romaneske waarheid.

FRANK HELLEMANS

JAN VAN LOY, *Ik, Hollywood*, Nieuw Amsterdam, 2011, 639 p.

Noot

(1) MARK CLOOSTERMANS, "De gebeurtenissen zijn de poëzie. Het proza van Jan Van Loy", *Ons Erfdeel*, jaargang 52 (2009), nr. 1, pp.54-61.